

СПЕЦИАЛНИ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА И ТЕЖКИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Георги Чобанов

Специалните разузнавателни средства са законово регламентирани в **Закона за специалните разузнавателни средства**. С този закон се уреждат условията, редът за използване и прилагане и контролът върху използването на специалните разузнавателни средства и получените чрез тях резултати. При използването на специалните разузнавателни средства **временно се ограничават** неприкосновеността на личността и жилището и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения. Специални разузнавателни средства са техническите средства и оперативните способности за тяхното прилагане, които се използват за изготвяне на веществени доказателствени средства - кинозаписи, видеозаписи, звукозаписи, фотоснимки и белязани предмети. Технически средства са електронни и механични съоръжения, както и вещества, които служат за документиране на дейността на контролирани лица и обекти. Оперативни способности са наблюдението, подслушването, проследяването, проникването, белязването и проверката на кореспонденцията и компютризираната информация, контролираната доставка, доверителната сделка и разследването чрез служител под прикритие, които се прилагат при използването на техническите средства. Специалните разузнавателни средства се използват в случаите, когато това се налага за предотвратяване и разкриване на **тежки престъпления** по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, когато необходимите данни **не могат да бъдат събрани по друг начин**. При **наблюдението** - зрително и чрез технически средства, се разкриват и документират различни страни от дейността и поведението на лица и обекти при тяхното движение, пребиваване на различни места или при изменения в конкретната обстановка. При **подслушването** - чрез използване на технически средства, слухово или по друг начин се усвоява устна, телефонна или електронна комуникация на контролирани лица. При **проследяването** - зрително и чрез използване на технически средства, се установява, разкрива и документира движението на контролирани лица. При **проникването** чрез използване на технически средства се установяват фактически данни, намиращи се в помещения, и вещи, ползвани от контролирани лица. При **белязването** чрез използване на технически средства и вещества се поставят белези на предмети и вещи за установяване на тяхното движение, придобиване или мястото на съхранението им. При

проверката на кореспонденцията чрез използване на химически вещества и технически средства се установяват съдържанието и адресатите на кореспонденцията на контролирани лица и обекти. **Контролираната доставка** се прилага от разузнавателния орган и се използва от разследващия орган в кръга на компетентността му при непрекъснат контрол на територията на Република България или друга държава в рамките на международното сътрудничество и се изразява във внасяне, изнасяне, пренасяне или транзитно превозване през територията на Република България от контролираното лице на вещь - предмет на престъпление, за да се разкрият участниците в трансгранично престъпление. **Доверителната сделка** се използва от служителя под прикритие и се изразява в сключването на привидна продажба или друг вид сделка с вещь с цел да се спечели доверието на другата страна, която участва в сделката. **Служителят под прикритие** е служител от компетентните служби по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили или от Националната разузнавателна служба, оправомощен да установи или поддържа контакти с контролирано лице, за да получи или разкрие информация за извършването на тежко умишлено престъпление и за организацията на престъпната дейност. При прилагането на **оперативните способности** се извършва документиране чрез фотографиране, видеозаписване, звукозаписване и филмиране върху материални носители.

На специалните разузнавателни средства е посветен раздел VIII на Глава четиринадесета - **СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ** на НПК. Там се казва, че органите на досъдебното производство могат да използват специални разузнавателни средства. Специалните разузнавателни средства се използват, когато това се налага при разследването на **тежки умишлени престъпления** по глава първа, глава втора, раздели I, II, IV, V, VIII и IX, глава пета, раздели I - VII, глава шеста, раздели II - IV, глава осма, глава девета "а", глава единадесета, раздели I - IV, глава дванадесета, глава тринадесета и глава четиринадесета, както и за престъпления по чл. 219, ал. 4, предложение второ, чл. 220, ал. 2, чл. 253, чл. 308, ал. 2, 3 и 5, изречение второ, чл. 321, чл. 321а, чл. 356к и 393 от особената част на Наказателния кодекс, ако съответните обстоятелства **не могат да бъдат установени по друг начин** или установяването им е свързано с **изключителни трудности**. Специалните разузнавателни средства - контролирана доставка и доверителна сделка, могат да служат за събиране на веществени доказателства, а служителят под прикритие се разпитва като свидетел. За използване на

специални разузнавателни средства по досъдебно производство се подава писмено мотивирано искане до съда от наблюдаващия прокурор. Искането трябва да съдържа:

1. информация за престъплението, за разследването на което се налага използването на специални разузнавателни средства;
2. описание на извършените до момента действия и резултатите от тях;
3. данни за лицата или обектите, спрямо които ще се прилагат специалните разузнавателни средства;
4. оперативните способности, които следва да се приложат;
5. срока на използването.

Когато искането е за разследване чрез служител под прикритие, към него се прилага писмена декларация от служителя, че е запознат със задълженията си и задачите по конкретното разследване. В неотложни случаи, когато това е единствената възможност за осъществяване на разследването, служител под прикритие може да се използва и по разпореждане на наблюдаващия прокурор. Дейността на служителя под прикритие се прекратява, ако в срок до 24 часа не бъде дадено разрешение от съответния съд, който се произнася и по съхраняването или унищожаването на събраната информация. Разрешението за използване на специални разузнавателни средства се дава предварително **от председателя на окръжния съд** или от изрично оправомощен от него заместник-председател. Разрешението за използване на специални разузнавателни средства по отношение на военнослужещите се дава предварително **от председателя на съответния военен съд** или от изрично оправомощен от него заместник-председател. Органът се произнася **незабавно** след получаване на искането с писмено мотивирано разпореждане. Разрешение за използване на специални разузнавателни средства дава председателят на съответния **апелативен съд** или изрично оправомощен от него заместник-председател, когато се иска прилагане на специални разузнавателни средства спрямо **съдия или административния ръководител или неговите заместници от съответния окръжен съд**. Разпореждането за разследване чрез служител под прикритие трябва да съдържа престъплението, за което се разрешава разследването, данните за самоличността на служителя, данните за самоличността за прикритие и идентификационния номер. За направените искания и издадените

разрешения в съответния съд се води специален регистър, който не е публичен. Специалните разузнавателни средства се прилагат от съответните структури на Министерството на вътрешните работи или на Държавната агенция "Национална сигурност" по реда на Закона за специалните разузнавателни средства. Министърът на вътрешните работи или писмено оправомощен от него заместник-министър, съответно председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" или писмено оправомощен от него заместник-председател" дава писмено разпореждане за прилагане на специални разузнавателни средства от структурите въз основа на разрешението издадено от съответния съд. Сроктът за прилагане на специални разузнавателни средства не може да бъде по-дълъг от **два месеца**. В случай на необходимост срокът може да бъде продължен, но с не повече от **четири месеца**. Прилагането на специални разузнавателни средства се преустановява, когато:

1. е постигната предвидената цел;
2. прилагането им не дава резултати;
3. срокът за разрешението е изтекъл;
4. има опасност от разкриването на оперативните способности;
5. стане невъзможно тяхното прилагане;
6. възникне опасност за живота или здравето на служителя под прикритие или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения, когато опасността произтича от възложените задачи.

При преустановяване прилагането на специалните разузнавателни средства незабавно се уведомява писмено и мотивирано органът, дал разрешението. В случаите, когато събраната информация не се използва за изготвяне на веществен доказателствени средства, той разпорежда нейното **унищожаване**. При използване на специални разузнавателни средства веществените доказателствени средства се изготвят в два екземпляра, като в срок до 24 часа от изготвянето им се предоставят запечатани съответно на прокурора, поискал разрешението, и на съда, дал разрешението. Обвинението и присъдата **не могат** да се основават само на данните от специалните разузнавателни средства, както и само на тях и на показания на свидетели с тайна

самоличност. В наказателното производство не могат да се ползват резултати, получени извън направеното искане, освен ако не съдържат данни за друго тежко умишлено престъпление. **Тежко престъпление** по смисъла на НК (чл.93 т.7) е това, за което по закон е предвидено наказание лишаване от свобода **повече от пет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.**

Специалните разузнавателни средства се използват по отношение на:

1. лица, за които са получени данни и има основание да се предполага, че подготвят, извършват или са извършили тежки престъпления;
2. лица, за чиито действия са получени данни и има основание да се предполага, че се използват от лица по т. 1, без да им е известен престъпният характер на извършваната дейност;
3. лица и обекти, свързани с националната сигурност;
4. обекти за установяване самоличността на лицата по т. 1 или 2.

Специалните разузнавателни средства могат да се използват и за опазване на живота или имуществото на лица, които са дали писмено съгласие за това. Право да искат използване на специални разузнавателни средства и да използват събраните чрез тях данни и веществени доказателствени средства съобразно тяхната компетентност имат: Главна дирекция "Борба с организираната престъпност", Главна дирекция "Криминална полиция", Главна дирекция "Охранителна полиция", Главна дирекция "Гранична полиция", дирекция "Вътрешна сигурност", областните дирекции на Министерството на вътрешните работи, специализираните дирекции (с изключение на дирекция "Технически операции"), териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели на Държавна агенция "Национална сигурност"; службите "Военна информация" и "Военна полиция" към министъра на отбраната. Националната разузнавателна служба;

Наблюдаващият прокурор подава писмено мотивирано искане до съда за използване на специални разузнавателни средства по досъдебно производство. Други органи не могат да искат и да използват специални разузнавателни средства. Специалните разузнавателни средства се осигуряват и прилагат единствено от специализирана дирекция "Оперативни технически операции, специализираното звено

за осигуряване и прилагане на разследване чрез служител под прикритие" на Министерството на вътрешните работи и от специализирана дирекция "Технически операции" на Държавна агенция "Национална сигурност. Националната разузнавателна служба и разузнавателните служби на Министерството на отбраната могат да притежават и прилагат специални разузнавателни средства в рамките на своята компетентност. Срокът за прилагане на специални разузнавателни средства започва да тече от датата, определена с разрешението. Прилагането на специалните разузнавателни средства се прекратява служебно от структурите, когато е изтекъл срокът на разрешението. Съдържанието на информацията, получена като резултат от прилагането на специалните разузнавателни средства, се записва върху материален носител. Веществените доказателствени средства, получени при използване на специални разузнавателни средства, се изготвят от съответната структура, която ги прилага, и се отразяват в протокол по реда, предвиден в Наказателно-процесуалния кодекс. Изготвените в два екземпляра веществени доказателствени средства и протокол се изпращат запечатани на съответния орган в срок до 24 часа от изготвянето им. Протоколът за веществени доказателствени средства се подписва от съответния ръководител на структура. В протокола се отразяват:

1. искането на органа ;
2. писменото съгласие на лицата ;
3. разрешението за използване ;
4. писменото разпореждане на органа.

Протоколът съдържа:

1. времето и мястото на прилагането на специалните разузнавателни средства;
2. видовете използвани оперативни способности и технически средства;
3. получените данни за контролираните лица и обекти;
4. текстовото възпроизвеждане на съдържанието на вещественото доказателствено средство;

5. условията, при които са възприети резултатите от ползването.

Неразделна част от протокола са веществените доказателствени средства, които се съхраняват по определен ред . Към протокола могат да се прилагат скици, планове, схеми и други графични изображения. В едномесечен срок след прекратяване на прилагането на специалното разузнавателно средство органът предава доклад на съдията, разрешил използването. Докладът съдържа данни за вида, началото и края на прилагането на специалното разузнавателно средство, изготвени ли са веществени доказателствени средства и унищожена ли е събраната чрез него информация. Председателите на окръжните или апелативните съдилища, дали разрешения за използване на специални разузнавателни средства, включват в годишните си доклади данни за броя на дадените разрешения и изготвените веществени доказателствени средства. При получаване на резултати извън направеното искане, отнасящи се до компетентността на други органи, се уведомява незабавно министърът на вътрешните работи или писмено оправомощеният от него заместник-министър на вътрешните работи, съответно председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" или писмено оправомощеният от него заместник-председател на Държавна агенция "Национална сигурност", който взема решение за ползването на специалните разузнавателни средства. Когато резултатите се отнасят до заявителя или негов ръководител, министърът на вътрешните работи или писмено оправомощеният от него заместник-министър на вътрешните работи, съответно председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" или писмено оправомощеният от него заместник-председател на Държавна агенция "Национална сигурност", изпраща материалите незабавно на главния прокурор или на писмено оправомощения от него заместник главен прокурор. Веществените доказателствени средства се съхраняват от органите на Министерството на вътрешните работи, съответно от органите на Държавна агенция "Национална сигурност" до образуване на досъдебното производство. След образуване на досъдебното производство веществените доказателствени средства се съхраняват от съответните органи на съдебната власт. Информацията, която не се използва за изготвяне на веществени доказателствени средства, независимо дали представлява класифицирана информация, се унищожават от структурите в 10-дневен срок от прекратяване на прилагането на специалното разузнавателно средство. Унищожаването се извършва от тричленна комисия в състав, определен от ръководителя на структурата, за което се изготвя протокол. Структурата изпраща на съответния органа протокола за

унищожаване заедно с мотивираното искане и разрешението за използване на специални разузнавателни средства в 7-дневен срок. Органите съхраняват протокола за унищожаването, искането и разрешението за прилагане на специалните разузнавателни средства. Информацията необходима за защита на националната сигурност, се съхранява от съответната структура на Държавната агенция "Национална сигурност". Резултатите, получени чрез специални разузнавателни средства, не могат да бъдат използвани за друго освен за предотвратяване, разкриване и доказване на престъпления при условията и по реда, посочени в закон. Лицата, на които са станали известни факти и сведения за специални разузнавателни средства, използвани при условията и по реда на Закона за специалните разузнавателни средства, както и събраните данни, са длъжни да не ги разгласяват. Контрол върху прилагането и използването на специалните разузнавателни средства се осъществява от: министъра на вътрешните работи, когато специалните разузнавателни средства се прилагат и използват от структурите на Министерството на вътрешните работи; председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", когато специалните разузнавателни средства се прилагат и използват от структурите на Държавна агенция "Национална сигурност". Ръководителите на структурите осъществяват контрол за правомерното прилагане на специални разузнавателни средства. Народното събрание чрез комисия, определена с правилника за организацията и дейността му, осъществява парламентарен контрол и наблюдение на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специалните разузнавателни средства, съхраняването и унищожаването на получената чрез тях информация, както и за защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на специални разузнавателни средства. Комисията ежегодно до 31 май представя пред Народното събрание доклад за извършената дейност, който съдържа обобщени данни за разрешаването, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства, съхраняването и унищожаването на информацията, получена чрез тях, както и за защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на специални разузнавателни средства. За осъществяване на дейността си комисията има право: да изисква в рамките на своята компетентност информация от органите и структурите; да проверява редовността на водене на регистрите при органите и структурите за тяхната дейност по закона заедно със съхраняваните искания, разрешения и разпореждания по използването и прилагането на специални разузнавателни средства, както и за съхраняването и унищожаването на придобитата чрез тях информация; на достъп до

помещенията, в които се съхраняват документите във връзка с използването и прилагането на специални разузнавателни средства, и до помещенията, в които се съхранява и унищожават придобитата чрез тях информация; да прави предложения за подобряване на процедурите по използване и прилагане на специални разузнавателни средства, както и за съхраняване и унищожаване на придобитата чрез тях информация; При наличие на данни за неправомерно използване и прилагане на специални разузнавателни средства, съответно съхраняване или унищожаване на придобитата чрез тях информация, комисията сезира органите на прокуратурата и ръководителите на съответните органи и структури. Комисията уведомява служебно гражданите, когато спрямо тях са били прилагани неправомерно специални разузнавателни средства. Гражданите не се уведомяват, когато това ще създаде опасност: за предотвратяване и разкриване на тежки престъпления; за изготвяне на веществени доказателствени средства при условията и по реда, предвидени в закона; за защитата на националната сигурност; от разкриване на оперативните способности или техническите средства; за живота или здравето на служителя под прикритие или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения, когато опасността произтича от възложените задачи.

Специалните разузнавателни средства могат да се използват и когато това е предвидено в международен договор, влязъл в сила за Република България. Специални разузнавателни средства могат да се използват за предотвратяване и разследване на престъпления, които изрично са посочени в международния договор, по силата на който се допуска тяхното използване. Специалните разузнавателни средства могат да се осигуряват и прилагат и от компетентните органи на чужда държава. Чуждестранен служител под прикритие има правомощията и може да се използва, когато това е предвидено в международен договор, влязъл в сила за Република България, или на принципа на взаимност е сключено споразумение за всеки отделен случай. Резултатите, получени чрез специални разузнавателни средства, могат да бъдат използвани за целите на международната правна помощ, както и за целите на вътрешното разследване съобразно условията на националното законодателство. При получаване на молба за правна помощ от чужда държава с искане за продължаване на трансгранично наблюдение от територията на други държави на територията на Република България от служители на молещата държава **Върховната касационна прокуратура** се произнася по молбата и ако я допусне за изпълнение, внася писмено мотивирано искане за

разрешение до **председателя на Софийския градски съд** или до оправомощен от него заместник-председател. Искането трябва да съдържа:

1. информация за престъплението, за разследването на което се налага извършването на трансграничното наблюдение;
2. данни за лицата, спрямо които ще се извърши трансграничното наблюдение;
3. кои служители ще извършат трансграничното наблюдение;
4. условия, при които ще се извърши трансграничното наблюдение;
5. срока на извършване на трансграничното наблюдение.

Председателят на Софийския градски съд или оправомощен от него заместник-председател **незабавно** дава писмено разрешение за извършване на трансграничното наблюдение или отказва извършването му, като мотивира своя отказ. Разрешението се изпраща чрез Върховната касационна прокуратура на компетентните органи на молещата държава, за което се уведомяват компетентните български органи. В спешни случаи на преминаване на българската граница при извършване на трансгранично наблюдение, когато не е било поискано предварително разрешение, служителите на чуждата държава, извършващи наблюдението, могат да го продължат на територията на Република България, когато това е предвидено в международен договор, влязъл в сила за Република България. Компетентните органи на чуждата държава, чиито служители извършват наблюдението, са длъжни незабавно да уведомят Върховната касационна прокуратура и главния секретар на Министерството на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице за това, че границата е била пресечена по време на наблюдението. След уведомяването Върховната касационна прокуратура незабавно се произнася дали наблюдението следва да се прекрати и уведомява за това молещата държава и главния секретар на Министерството на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице. Компетентните органи на чуждата държава, чиито служители извършват наблюдението, са длъжни незабавно да изпратят във Върховната касационна прокуратура молба за правна помощ за извършване на трансгранично наблюдение, придружена с мотиви, които обосновават пресичането на границата без предварително разрешение. След получаване на молбата за правна помощ Върховната касационна прокуратура незабавно се произнася дали следва да бъде

допусната за изпълнение. При отказ наблюдението се прекратява незабавно. При допусната молба Върховната касационна прокуратура незабавно внася писмено мотивирано искане за разрешение до председателя на Софийския градски съд или до оправомощен от него заместник-председател. Искането трябва да съдържа:

1. информация за престъплението, за разследването на което се налага използването на трансграничното наблюдение;
2. данни за лицата, спрямо които ще се извърши трансграничното наблюдение;
3. обстоятелствата, които обуславят нуждата от спешност;
4. кои служители ще извършат трансграничното наблюдение;
5. условия, при които ще се извърши трансграничното наблюдение;
6. срока на извършване на трансграничното наблюдение.

Председателят на Софийския градски съд или оправомощеният от него заместник-председател е длъжен в срок **до пет часа**, считано от преминаването на българската **граница**, да даде писмено разрешение за извършване на трансграничното наблюдение или отказва да даде разрешение, като **мотивираща своя отказ**. Председателят на Софийския градски съд или оправомощеният от него заместник-председател незабавно изпраща във Върховната касационна прокуратура даденото разрешение. Когато председателят на Софийския градски съд или оправомощеният от него заместник-председател откаже да даде разрешение, трансграничното наблюдение се прекратява. Върховната касационна прокуратура уведомява компетентните органи на молещата държава за даденото разрешение и незабавно го изпраща и уведомява служителите, които извършват наблюдението. При прилагането на специални разузнавателни средства служителите на компетентните органи на чуждата държава са длъжни:

1. да спазват законодателството на Република България;
2. да спазват указанията на компетентните български органи;
3. да носят документ, който удостоверява, че е дадено съответното разрешение;

4. да са в състояние във всеки един момент да докажат, че действат в служебно качество.

При прилагането на специални разузнавателни средства не се допуска влизането в жилища и на места, които не са обществено достъпни. Служителите, които извършват наблюдението, **нямат право да задържат лицето, което е под наблюдение.** Служителите на компетентните органи на чуждата държава изготвят доклад за извършените от тях на територията на Република България действия незабавно след тяхното извършване. Докладът по се изпраща на Върховната касационна прокуратура, която го предоставя на председателя на Софийския градски съд или оправомощения от него заместник-председател, дал разрешението за извършване на действията, като той може да поиска личното явяване на съответните служители. Органите на досъдебното производство и съдът могат да поискат компетентните органи на чуждата държава, чиито служители са извършвали действия по прилагане на специални разузнавателни средства на територията на Република България, да съдействат при провеждане на наказателно производство, когато такова е образувано в резултат на съответните действия, в които те са участвали.

Дискутиран проблем при използването на специални разузнавателни средства е засекретяването на дела заради същите. Не бива да се засекретяват дела само заради използването на специални разузнавателни средства. Това, което има нужда от защита, са методите и хората, които са осъществявали това събиране на доказателства. Самите разговори едва ли съдържат класифицирана информация. За да е така, те трябва да съдържат държавна тайна. А при такова засекретяване може да се окаже, че най-интересните знакови дела не могат да бъдат публично огласени. Няма нужда от тази степен на секретност. Тревожното напоследък е, че **засекретяването** се превръща в нещо като модна тенденция. И ако през годините имаше знаци и за това, че малко по малко напрежението над класифицирането, което е функция на престараване, да го кажем направо, или може би на професионална неувереност, или може би на някакви други, не дай си Боже, още по-субективни фактори, се привежда в едни оптимални размери, създава се впечатление, че засекретяването напоследък се повишава като обем. Това крие невероятна, огромна и много тежко преодолима опасност. Да променим практиката. Сега е моментът, в който трябва да окуражим съдиите, че това не само не е необходимо, но това не е в полза нито на процеса, нито в тяхна полза. Защото

съществува добре работила в миналото и възможна за приложение понастоящем **практика** – документите, които съдържат класифицирана информация, да бъдат отделяни в един отделен том. Има два принципа на класифициране. Това е принципът на сбор от документи, което дава възможност на съдията, получил примерно от **МВР** един документ с гриф, да засекрети целите, да кажем, 15 тома и да гледа делото по съответния ред. Има обаче и друг принцип, и друга възможност - класифицираната информация да се изведе в едно отделно томче и да не се налага заради една хартийка понякога да се засекретява целият процес. Кой, кога, при какви обстоятелства е заложил оперативно, къде се изпълнява, как е изпълнявано - тези обстоятелства не бива да придобиват публичност, защото това е и една гаранция за една последваща достоверност на този вид специални разузнавателни средства. Но самото вещественно доказателствено средство е, че като съдържание, обективирано в доказателствения материал, то трябва да бъде явно и достъпно, освен ако не попадне под ограниченията на други разпоредби в **Наказателно-процесуалния кодекс**.

Относно предложенията за промени в НПК свързани със специалните разузнавателни средства, смятам че те са правилни. Президентът има право да налага вето, но мотивите му са по-скоро напътствия, че е добре съдът да разполага с повече доказателства. Това, което сега е направено в Наказателно-процесуалния кодекс под ръководството на проф. Маргарита Чинова е гледано от юристи, които се занимават пряко със защита правата на човека. Не мога да се съглася с каквито и да било мнения за това, че, виждате ли, толкова е страшно, ще се отива в Страсбург, ще има дела, ще има осъдителни присъди. Държавният глава върна за доразглеждане текстовете, които въвеждат резервен защитник и позволяват издаването на осъдителна присъда въз основа на данните от специални разузнавателни средства (СРС) и показанията на анонимен свидетел. В мотивите си той записа, че те крият риск от съдебни грешки и осъдителни присъди срещу България в Международния съд по правата на човека в Страсбург. Според мен дела в Страсбург винаги ще има, но те се водят заради неправилно прилагане на закона. Законът е такъв, какъвто трябва да бъде и хората не бива да бъдат манипулирани и не бива да бъдат заплашвани за това, че сега ще се случи нещо страшно. И сега няма да се издават присъди само от данни, събрани със СРС-та. Когато към тях обаче бъдат събрани и други, преценка на съда е каква присъда ще постанови. Свободното съдийско убеждение, обсъждането, преценката и проверката на всички доказателства в съвкупност дават и оформят решението на съдията. Досега

абсолютно неправомерно на съда е било забранявано да издава присъди, когато има доказателства, събрани със СРС и когато има доказателства, събрани чрез разпити на защитените свидетели. Как да се разглеждат делата за организирана престъпност и корупция, след като **на съда се забранява да комбинира различни доказателства** и когато те са несъмнени, да постановява осъдителна присъда. Президентът по принцип е изключително прав, но за това имаме съд. По закон на съдията е абсолютно забранено да постановява осъдителна присъда, когато има и най-малко съмнение за вината на подсъдимия. Относно т.нар. "таен свидетел" това са хора, за които държавата е направила специален закон, който да ги защитава, когато са застрашени в дадено наказателно производство. Ние, от една страна, харчим пари и правим закони, за да защитаваме добросъвестните граждани, които искат да помагат на разследването, а от друга страна, предварително казваме на съда, че няма право да ползва техните доказателства. Това е пълно недоразумение. Всички забранителни разпоредби и пороци на формалния процес са преодолени и изхвърлени от наказателно-процесуалната система на Франция преди 200 години. Къде сме ние?

Относно фигурата на резервния защитник - той ще се появява само в тежки дела и в изключително редки случаи, когато съдът прецени, че има опити за злоупотреба с права от страна на защитниците или на обвиняемите. Той ще се назначава по същия ред и начин, по който сега се назначава служебен адвокат. Целта е да не се бавят делата и да не се спъва техният ход.

Използвана литература:

- 1. Закон за специалните разузнавателни средства*
- 2. Наказателно-процесуалния кодекс*
- 3. Наказателен кодекс*